

Evropske podnebne cilje lahko dosežemo le z opuščanjem
premoga v TEŠ do leta 2033
Okoljsko poročilo k Nacionalni strategiji za izhod iz premoga
Sporočilo za javnost

Ljubljana, 28. januar 2021: Ministrstvo za infrastrukturo je objavilo osnutek [okoljskega poročila k Nacionalni strategiji za izhod iz premoga in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda](#). Iz poročila je razvidno, da bi evropski podnebni cilj zniževanja emisij toplogrednih plinov dosegli le s scenarijem, ki predvideva zapiranje premogovne proizvodnje v TEŠ leta 2033. Organizacije Focus, Greenpeace in Umanotera zahtevajo, da se ta ugotovitev, kot tudi zaveze Pariškega podnebnega sporazuma, upošteva pri okoljski oceni in končni izbiri scenarija.

Slovenija bo do konca leta sprejela Nacionalno strategijo za izhod iz premoga in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda, ki bo določila letnico zapiranja premogovne proizvodnje v TEŠ. Trenutni osnutek Strategije, ki ga analizira tudi okoljsko poročilo, ponuja tri scenarije oz. časovnice končanja sežiga premoga v TEŠ: 2033, 2038 in 2042. Okoljsko poročilo vse tri scenarije ocenjuje kot sprejemljive, čeprav se le scenarij 2033 sklada z evropskim ciljem zniževanja emisij TGP za 55 % do leta 2030, ki ga je Svet EU [sprejel](#) na zasedanju decembra 2020¹. Iz ciljev Pariškega podnebnega sporazuma, ki ga je ratificirala tudi Republika Slovenije, pa izhaja, da bi morale države OECD, vključno s Slovenijo, v skladu z zavezami Pariškega podnebnega sporazuma premogovno proizvodnjo [opustiti do leta 2030](#).

Uradne komentarje na osnutek okoljskega poročila, ki so jih organizacije Focus, Greenpeace in Umanotera predložile Ministrstvu za okolje in prostor, si lahko preberete [tukaj](#).

Dr. Tomislav Tkalec, Focus, društvo za sonaraven razvoj:

Ključno je, da pravično energetske tranzicije začnemo čim hitreje, da bomo sploh imeli možnost izpasti kot njeni zmagovalci. Potrebno je izpostaviti, da TEŠ do leta 2042, zaradi ostrejših finančnih pogojev delovanja, ki bodo sledila sprejetim ambicioznejšim podnebnim politikam EU, zagotovo ne bo obratoval, saj to ekonomsko ne bo smiselno. Čakati s prestrukturiranjem in ga prelagati na čim kasnejša leta pomeni, da v izglednem primeru predčasnega zaprtja, regija in država, predvsem pa zaposleni in prebivalci regije na to ne bodo ustrezno pripravljeni, obenem bomo zamudili možnost koriščenja EU sredstev za prestrukturiranje.

Katja Huš, Greenpeace Slovenija:

Iz okoljskega vidika so stvari precej jasne: prej kot nehamo sežigati premog, hitreje bomo nižali emisije, manj CO2 in drugih onesnaževal bomo spustili v zrak. Pandemija COVID-19 nam je pokazala, kako pomembno je upoštevati znanost. Če vzamemo resno opozorila znanosti glede podnebne krize, čez 10 let ne bomo več kurili premoga na evropskih tleh.

¹ Le scenarij 2033 "ne presega dopustne mejne količine TGP 54.555.030 t" (Okoljsko poročilo, str. 182).

Andrej Gnezda, Umanotera:

Premog je preteklost in politiki, ki tega ne želijo sprejeti, peljejo šaleško regijo v socialno brezno. Takoj moramo sprejeti novo realnost in vse napore vložiti v pravičen prehod regije, sicer se lahko ponovi zgodba Zasavja.

Trenutno le [še 7 držav EU](#) ni napovedalo izstopa iz premoga. Od tistih, ki takšen načrt imajo, le Nemčija načrtuje izhod iz premoga po letu 2030. [Portugalska](#), od katere bo Slovenija sredi leta prevzela predsedovanje Svetu EU, je v začetku leta [zaprla](#) 1296 MW premogovno elektrarno Sines, kurjenje premoga pa bodo v državi popolnoma zaustavili še pred koncem leta.

Preteklo leto je bilo [prelomno](#) za EU, saj smo [prvič v zgodovini proizvedli več električne energije iz obnovljivih virov kot iz fosilnih virov](#). Premogovna proizvodnja je v letu 2020 padla za 20 %, od leta 2015 pa se je kar prepolovila. Medtem pa je leta 2020 proizvodnja iz vetrne energije zrasla za 9 %, iz sončne pa za 15 %. Slovenija proizvede le 2 % električne energije iz sonca in vetra, kar jo [uvršča](#) na rep evropskih držav.

Kontakti

dr. Tomislav Tkalec, Focus, društvo za sonaraven razvoj, tomi@focus.si, 059 071 325

Katja Huš, Greenpeace Slovenija, katja.hus@greenpeace.org, 040 981 621

Andrej Gnezda, Umanotera, andrej@umanotera.org, 040 360 890